

Zes vragen over zaak-Faber en komst Gauck

Activist verbindt veroordeling Faber aan komst Gauck

Achtergrond - 25 april 2012

De Duitse president Joachim Gauck spreekt dit jaar de 5 mei-lezing uit in Breda. De viering van de bevrijding staat in het teken van 'vrijheid geef je door'. Arthur Graaff van de oorlogssite Nieuws WO2 voert actie tegen de komst van Gauck. Volgens hem is de Duitse president niet welkom in Breda zolang de van oorsprong Nederlandse oorlogsmisdadiger Faber nog vrij rondloopt. Wat heeft het een met het ander te maken?

Waarom spreekt Gauck de 5 mei-lezing uit?

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei dat de lezing organiseert, heeft de Duitse president als spreker uitgenodigd omdat Duitsland "een belangrijke positie in Europa bekleedt" en "een bijdrage aan stabiliteit, veiligheid en vrijheid in de wereld levert". Bovendien "werken Nederland en Duitsland intensief samen op vele vlakken", aldus Comité op haar website. Het is voor het eerst dat een Duitse president op 5 mei in Nederland spreekt.

De viering van Bevrijdingsdag 5 mei staat in Nederland al jaren in het teken van 'vrijheid wereldwijd'.

Gaucks voorganger Christian Wulff nam de uitnodiging in het najaar van 2011 aan. Hij trad in februari 2012 af omdat het Openbaar Ministerie een zaak tegen hem opende wegens belangenverstrengeling. Gauck accepteerde de uitnodiging na zijn aantreden in maart. Het Comité liet toen weten daar bijzonder verheugd over te zijn. Een passender spreker voor het thema 'vrijheid geef je door' is ook nauwelijks denkbaar. De voormalige Oost-Duitse dominee die na de val van de Muur tien jaar lang de archieven van de Oost-Duitse geheime dienst de Stasi beheerde, spreekt zijn hele leven al over vrijheid.

Wat heeft oorlogsmisdadiger Klaas Carel Faber daarmee te maken?

Klaas Carel Faber pleegde als lid van de SS in Nederland wrede moorden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij werd na de oorlog in Nederland ter dood veroordeeld. Dat werd later omgezet in levenslang. In 1952 vluchtte Faber uit de

koepelgevangenis van Breda naar Duitsland, waar hij de Duitse nationaliteit kreeg.

Veel mensen en organisaties zijn boos over het feit dat Faber nog steeds vrij rondloopt in Duitsland. Arthur Graaff van de oorlogssite Nieuws WO2 koppelt dat aan het bezoek van Gauck en is de actie 'Gauck niet, Faber wel' gestart. Dat Gauck zijn lezing juist in de plaats houdt waar vandaan Faber in 1952 vluchtte, zit hem dwars. Niet Gauck moet naar Breda komen, maar Faber - om zijn straf uit te zitten.

Graaff krijgt steun van het Simon Wiesenthal Center in Jeruzalem, die Faber dit jaar op nummer 2 heeft staan op de lijst van meest gezochte nazi-oorlogsmisdadigers, van de Wassenaarse advocaat Pieter Diets de Loos van het Internationaal en het Nederlands Dachau Comité en van de Stichting Vriendenkring Mauthausen.

Andere organisaties distantiëren zich juist van Graaff. Het Nederlands Auschwitz Comité liet bijvoorbeeld op 19 april weten Graaffs actie niet te steunen, hoewel Graaff dat eerder die dag aan de pers had gemeld, schrijft het Reformatorisch Dagblad. Voorzitter van het Auschwitz Comité Jacques Grishaver vindt dat het tijd wordt dat Faber eens wordt uitgeleverd, zegt hij in het Reformatorisch Dagblad. Maar dat Gauck naar Breda komt, vindt hij prima. "Wij nodigen al jaren Duitse ambassadeurs uit."

Waarom levert Duitsland Faber niet uit aan Nederland?

Omdat Duitsland geen eigen staatsburgers uitlevert en Faber de Duitse nationaliteit kreeg toen hij in 1952 naar Duitsland vluchtte. Dit omdat hij voor Duitsland had gevochten. Dat heeft hij overigens niet enkel aan Hitler te danken, zoals wel wordt beweerd. "Het is overal zo dat je je staatsburgerschap verliest als je in een buitenlandse krijgsmacht dienst neemt", legde emeritus-hoogleraar strafrecht Frits Rüter vorig jaar aan Duitslandweb uit. "Doorgaans mag je dan die nieuwe nationaliteit aannemen. Dat was niet alleen zo in Hitler-Duitsland."

Duitsland kan Faber toch zelf veroordelen?

Zowel de Nederlandse als de Duitse overheidsinstanties dringen er bij de Duitse rechter op aan de straf van Faber ten uitvoer te brengen, aldus plaatsvervangend directeur Jan van Kooten van het Nationaal Comité 4 en 5 mei. "Op 1 juni 2011 heeft de minister van Veiligheid en Justitie Opstelten kamervragen beantwoord over Faber. Hij gaf daarin aan actie te zullen ondernemen. Nederland heeft aan Duitsland gevraagd de straf van Faber ten uitvoer te leggen. Na positieve

adviezen van de Duitse en Beierse ministers van Justitie heeft het Duitse Openbaar Ministerie de rechter gevraagd de straf ten uitvoer te leggen. Het wachten is op de uitspraak van de Duitse rechtbank.”

Het is overigens de vraag of dat kan. Faber is in Nederland veroordeeld door een bijzondere oorlogsrechtbank. Het is juridisch niet mogelijk dat Duitsland de straf van zo'n rechtbank ten uitvoer brengt. Duitsland kan Faber zelf in een proces veroordelen, maar daar kleven ook bezwaren aan, legde Rüter in het interview uit. Doodslag is inmiddels verjaard, dus om Faber achter de tralies te krijgen, moet moord worden bewezen. Dat kan haast niet zonder getuigen, maar die zijn nu bijna niet meer te vinden.

Waarom heeft Duitsland niet al eerder vaart gezet achter de zaak-Faber?

In Duitsland speelde decennia na de oorlog nog de “kameraderie” onder oud-strijders, aldus Rüter, ook in de rechterlijke macht. Daar staat volgens hem tegenover dat Nederland uit gebrek aan vertrouwen in de Duitse rechtspraak in de jaren vijftig ook zelf weinig deed om Faber in Duitsland veroordeeld te krijgen.

In de jaren zeventig veranderde de juridische omgang met het naziverleden in Duitsland, aldus Rüter. Onder jongeren bestond meer animo om schoon schip te maken. “De rechterlijke macht is ook een afspiegeling van wat in de bevolking wordt gevonden, ze zeilt mee met de geldende opvattingen.”

Voor de niet-Duitse nazi's kwamen toen in het vizier van de Duitse Openbare Ministeries. Rüter: “Het aandeel buitenlanders in nazi-processen is sindsdien omhooggeschoten.” Daarvan is de recente veroordeling van de Oekraïner John Demjanjuk een voorbeeld, evenals de heropening van de zaak van Fabers medevluchter Heinrich Boere. Die werd in maart 2010 alsnog tot levenslang veroordeeld voor oorlogsmisdaden. De rechtbank in Aken besloot in september 2011 dat de 89-jarige Boere zijn straf ook daadwerkelijk moet uitzitten. Sinds december zit hij vast in een Duits gevangenis-ziekenhuis.

Wat zegt het Nationaal Comité 4 en 5 mei over Graaffs actie tegen president Gauck?

Het Comité vindt het “teleurstellend dat de heer Graaff de 5 mei-lezing van Bondspresident Gauck nu gebruikt om zijn gerechtvaardigde actie kracht bij te zetten”, aldus Van Kooten.

Voor de Duitse president vorig jaar november werd uitgenodigd, is er overleg geweest met het Centraal Orgaan Voormalig Verzet en Slachtoffers (COVVS) en de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945, zegt Van Kooten. “Zij zagen geen

bezwaar. We hebben de temperatuur dus gemeten en gemerkt dat het kan. Natuurlijk hebben we het hier ook met het kabinet over gehad, dat moet als je een staatshoofd uitnodigt.”

Van Kooten vertelt dat het Nationaal Comité 4 en 5 mei naar aanleiding van Graaffs actie nog eens met het COVVS en Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945 heeft gesproken. Zij hebben hun instemming met de komst van Gauck nog een keer bevestigd.

“Het is jammer dat Graaff twee verschillende zaken met elkaar verbindt”, aldus het COVVS vandaag in een persbericht. “Oorlogsmisdadigers mogen hun straf niet ontlopen, daarin heeft de heer Graaff gelijk. Maar het bezoek van de Bondspresident Gauck op 5 mei aan Breda staat daar los van.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/161/zes-vragen-over-zaak-faber-en-komst-gauck>